

окремих корпусів цехів, продажу непрофільних активів серійних заводів, компактизації і ревіталізації площ, займаних ОКБ, продаж частини земель і будівель тощо.

Отже, менеджмент ґрунтується на цілому ряді методів координації, які повинні діяти в кожній організації в тих чи інших пропорціях в відповідно до конкретної ситуації, тобто ефективний менеджмент – це системний менеджмент. Виходячи з вищесказаного, можна стверджувати, що суть сучасного менеджменту – це оперативне прийняття оптимальних рішень в умовах багатокритеріального вибору.

За результатами дослідження можна ідентифікувати наступні сучасні риси менеджменту інноваційно-інтегрованих структур в авіабудуванні: ускладнення характеру управління складними виробничо-сервісними комплексами – від холдингів до новітніх платформових утворень організації мережевого типу бізнесу в авіабудуванні; формування інноваційних підходів до організаційної структури та нового організаційного дизайну шляхом поділу літакобудівного циклу на центри відповідальності, функціонування яких передбачає вищий рівень виробничої спеціалізації, інтегрованості з ринками аутсорсерів, інших посередників; підвищення ролі компетентнісної складової в формуванні проектних команд, медійних і міжсекторних взаємодіях, соціальній відповідальності бізнесу.

Література:

1. Стратегия развития ОАО «ОАК» до 2025 года. URL: <http://docplayer.ru/29122575-Strategicheskies-celi-oak-do-2035-goda-i-napravleniya-preobrazovaniy-dlya-ih-dostizheniya.html> (дата звернення: 05.02.2018).
2. Шкурко Дмитрий. Вячеслав Богуслаев, президент АО «Мотор Сич»: Наши вертолеты бьют Гиннеса и колеблют монополии / Дмитрий Шкурко. URL:<http://www.wing.com.ua/content/view/16453/52> (дата звернення: 21.01.2018).
3. Будущее авиации: самолет на гибридной тяге взлетит в 2020 году URL:<https://mir24.tv/news/16279796/budushchee-aviacii-samolet-na-gibridnoi-tyage-vzletit-v-2020-godu>. (дата звернення: 21.01.2018).
4. Инновационные интегрированные структуры образования, науки и бизнеса: Монография / А.В. Рождественский и др.; Под ред. А.В. Рождественского. - М.: Альфа-М, 2014. 160 с.
5. Гудзь П.В. Теоретичне обґрунтування практичної реалізації кластерної політики в регіоні // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2017. 4. 57-65.
6. Nyman G. S. University-business-government collaboration: from institutes to platforms and ecosystems // Triple Helix. - 2015. Vol. 2. 2. 3–20.
7. Кунаев А.Ю. Специфіка діяльності авіабудівного підприємства та оцінювання ефективності менеджменту // Проблеми системного підходу в економіці. 2018. Вип. 1 (63). С.77-85.
8. Морозов С.И. Будущее рождается сегодня: Авиационный кластер Ульяновской области / С.И. Морозов // Гражданская авиация. 2010. С.14-19.

Пугаченко О.Б.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕГРОВаних СТРУКТУР

Прагнення України інтегрувати у високотехнологічне конкурентне середовище, зумовило необхідність формування інноваційної моделі розвитку, перехід до якої вимагає реалізації безперервного та цілеспрямованого процесу пошуку, підготовки та реалізації нововведень, які дають змогу не тільки підвищити ефективність функціонування промислового виробництва, а й принципово змінити способи його розвитку. Інноваційний

процес має багато учасників та власну інфраструктуру, здійснюється на державному, регіональному рівнях, на рівні підприємств тощо [7].

За даними обстеження 2014-2016 рр., найвищий рівень інноваційної активності спостерігався на підприємствах Рівненської, Харківської областей та м. Києва. Найвища частка технологічно інноваційних підприємств – у Рівненській (19,1%), Харківській (18,7%) та Кіровоградській (14,7%) областях; нетехнологічно інноваційних підприємств – у м. Києві (17,8%), Івано-Франківській та Київській областях (по 15,1%). Слід зазначити, що існує прямий зв'язок між розміром підприємства і його рівнем інноваційності, оскільки для впровадження інновацій необхідно мати певну кількість персоналу, задіяного у виконанні наукових досліджень і розробок. Відповідно найвища частка як технологічно інноваційних, так і нетехнологічно інноваційних підприємств була серед великих підприємств (відповідно 31,4% і 28,1%).

Щодо напрямів інноваційної діяльності підприємств України, то більше половини підприємств із технологічними інноваціями придбали машини, обладнання та програмне забезпечення для виробництва нових або значно поліпшених продуктів та послуг. Майже третина здійснювали діяльність для запровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів або процесів, таку як техніко-економічне обґрунтування, тестування, розробка програмного забезпечення для поточних потреб, технічне оснащення, організація виробництва тощо. У 2016 р. майже 70% загального обсягу інноваційних витрат підприємства спрямували на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, 15,0% – на виконання внутрішніх НДР та 9,1% – на придбання зовнішніх НДР. У 2016 р. витрати на інновації в основному здійснювались за рахунок власних коштів (89,5% загального обсягу фінансування), коштів іноземних інвесторів (3,1%) та інших джерел (2,9%). Хоча найважливішими партнерами всіх інноваційних підприємств по співробітництву залишаються насамперед постачальники обладнання, матеріалів, компонентів або програмного забезпечення, а також клієнти або споживачі (13,7%), частка підприємств, які співпрацювали з науковими організаціями, становила 8,4%. В Україні протягом 2014-2016 рр. 34,4% підприємств із технологічними інноваціями співпрацювали з іншими підприємствами та організаціями, у т.ч. університетами, науково-дослідними інститутами тощо. Упродовж 2014-2016 рр. за географією розташування партнерів 32,4% інноваційних підприємств співпрацювали з підприємствами України, 5,7% – країн Європи [3, с. 1-5].

Розвиток розвиненої інноваційної інфраструктури в Україні потребує розв'язання двох головних проблем – створення нових інноваційних структур та налагодження процесу їх ефективної взаємодії [1]. У табл. 1 узагальнено термінологію щодо інноваційно-інтегрованих структур.

Ще у 1996 році було визначено, що метою створення інноваційної структури є інтенсифікація розроблення, виробництва та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції із спрямуванням взаємоузгоджених дій наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств та інших суб'єктів на задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортного потенціалу країни. Ця мета досягається шляхом державного регулювання інноваційної діяльності з реалізацією принципу свободи підприємництва в цій сфері.

Головне завдання інноваційних структур – сприяти розвитку високих і надвисоких технологій [8, с. 188].

Учасниками інноваційної структури можуть бути будь-які підприємства, організації та установи незалежно від форм власності (з урахуванням обмежень, встановлених законодавчими актами) – рис. 1.

Таблиця 1

Термінологія щодо інноваційно-інтегрованих структур

Термін	Визначення	Джерело
Інноваційна інфра-структура	Сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо)	[2]
Інноваційна структура	Юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, що створена відповідно до законодавства (вид А), або група юридичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів її учасників (вид Б), з визначеними галуззю діяльності та типом функціонування, орієнтованим на створення та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції	[5]
Інноваційна інфра-структура	Є інституціональним полем, в якому зароджуються, матеріалізуються і через комерційне використання набувають ознак інноваційного продукту науково-технічні ідеї	[6, с. 210]
Інноваційно-інтегрована структура	Об'єднання підприємств, які діють на зразок асоціації підприємств і фірм, що об'єднані спільною метою досягнення високого комерційного результату на основі використання науково-технічних розробок та винаходів та фінансуються за допомогою залученого або власного капіталу	[9]
Інтегроване об'єднання підприємств	Об'єднання юридично самостійних підприємств з метою створення нових конкурентних переваг за рахунок оптимізації товарно-грошових потоків, створення потужних науково-дослідних баз, нових інформаційних технологій	[10, с. 6, 9]

Джерело: розробка автора

Рис. 1. Учасники інноваційної структури

Джерело: розробка автора на основі [5]

“Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки”

Іноземні юридичні особи, міжнародні організації можуть бути учасниками інноваційної структури нарівні з іншими юридичними особами, якщо інше не передбачено законодавством України.

Порядок створення та ліквідації інноваційних структур згідно вимог законодавства представлено у табл. 2.

Таблиця 2

Порядок створення та ліквідації інноваційних структур

	Вид	Визначення	Порядок створення	Документ	Порядок ліквідації
Інноваційна структура	А	Юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, що створена відповідно до законодавства	Створюються в порядку, встановленому законодавством для відповідних організаційних форм суб'єктів підприємництва (підприємство, об'єднання підприємств, господарські товариства тощо)	Статут інноваційної структури	Проводиться у порядку, передбаченому їх установчими документами, з дотриманням вимог, установлених законодавством для юридичних осіб відповідних організаційно-правових форм
	Б	Група юридичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів її учасників	Створюються шляхом укладення учасниками інноваційної структури договору про спільну діяльність. Договір повинен містити відомості про склад учасників, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності, органи управління і керівний орган, їх повноваження та порядок прийняття ними рішень, порядок фінансування діяльності органів управління і керівного органу, порядок прийняття нових учасників та виключення з числа учасників інноваційної структури, порядок ліквідації	Договір про спільну діяльність	Проводиться шляхом припинення дії договору про спільну діяльність

Джерело: розробка автора на основі [5]

Аналіз світового досвіду функціонування інноваційних структур показує, що їх розвиток сприяє перетворенню периферійних областей з відносно відсталою економікою у високорозвинені регіони, забезпечені високими технологіями у різних сферах виробництва, транспорту, зв'язку. При цьому вирішуються і регіональні задачі соціального розвитку [4, с. 124]. Саме тому, визначення особливостей створення інноваційно-інтегрованих структур є надзвичайно важливим й актуальним та дозволяє

з'ясувати передумови для удосконалення діяльності суб'єктів підприємництва у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки.

Література:

1. Гришко Н.Є. Новітні інноваційні структури як запорука розвитку національної інноваційної системи [Електронний ресурс] / Н.Є. Гришко, Ю.В. Лещенко. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NII_2008/Economics/35190.doc.htm
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv>
3. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
4. Петрина М. Методика оцінки інноваційного потенціалу технопаркової структури / М. Петрина // Регіональна економіка. — 2006. — №3. — С. 119-126
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» від 22 травня 1996 р. № 549 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF/conv>
6. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / Відпов. ред. канд. екон. наук Ю.В. Кіндзерський. — К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. — 408 с.
7. Самійленко Г.М. Інноваційні структури як чинник інноваційного розвитку промисловості [Електронний ресурс] / Г.М. Самійленко // Матеріали VII Международной научно-практической конференции «Наука в информационном пространстве» (29-30 сентября 2011г.). — Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110929/ek_samijl.php
8. Саламанович О.Г. Використання інноваційно-інтегрованих структур малого підприємництва в ринковій економіці / О.Г. Саламанович // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2008. — № 635. — С. 187-191
9. Саламанович О.Г. Інноваційно-інтегровані структури малого бізнесу в машинобудуванні: види і тенденції розвитку [Електронний ресурс] / О.Г. Саламанович // Економічні науки: зб. наук. праць. — Чернівці: ПВНЗ «Буковинський університет», 2010. — Випуск 6. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/znpen/2010_6/30_PСМ.pdf
10. Шаповалов О.В. Інтернаціоналізація світової економіки через створення транснаціональних фінансово-промислових груп: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / О.В. Шаповалов. — Донецьк, 2008. — 20 с.

Лисенко І.В.

к.е.н.,

Лисенко Н.В.

аспірант

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОЕНЕРГЕТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ

У сучасному світовому економічному просторі особливої актуальності набувають питання міжнародної екологічної безпеки. Вона покликана забезпечити таке використання природних ресурсів, яке сприятиме їх природному відновленню або заміщенню, тому екологічна безпека виходить на перше місце у багатьох країнах світу.

Нинішній стан екологічної ситуації в Україні є небезпечним, що суперечить принципам сталого розвитку та несе загрозу подальшому розвитку країни. Виникає